

Handelwijze school en leerkracht van leerling met gedragsproblemen, klacht deels gegrond

Landelijke Klachtencommissie voor het Christelijk Onderwijs ingesteld door de Besturenraad Centrum voor Christelijk Onderwijs

Klachtennummer 2011/106

I. Verloop van de klachtenprocedure

De klacht heeft betrekking op de wijze van omgang door de leerkracht, de heer S. *S*, met de zoon van klaagster *A* als ook op de handelwijze van de directie naar aanleiding van de klacht van klaagster over de leerkracht.

II. Standpunt van klaagster.

De klacht van klaagster is gericht tegen zowel de leerkracht van *A*, de heer *S*, als tegen de directie van de school. Op basis van de klachtbrief en het verhandelde ter zitting, stelt de Commissie vast dat de klacht van klaagster – zakelijk weergegeven – is gericht tegen de aanpak van de heer *S* van de problemen van *A*. Klaagster stelt zich op het standpunt dat de heer *S* *A* in een aantal door klaagster genoemde voorvallen fysiek heeft aangepakt om zijn gedrag te corrigeren, terwijl zij meer dan eens tegen de heer *S* had gezegd dat een fysieke aanpak van de gedragsproblematiek van *A* niet effectief is. Klaagster is van opvatting dat de heer *S* hem geestelijk geweld heeft aangedaan. Tevens acht klaagster het feit dat *A* op 8 februari 2011 is geschorst en vervolgens negen weken zonder enige vorm van huiswerkbegeleiding heeft thuis gezeten, onacceptabel. De school heeft naar de mening van klaagster in deze negen weken geen enkele inspanning gepleegd om voor *A* op zoek te gaan naar een andere school. Door de inspanning van klaagster zelf is *A* geplaatst op een andere school.

III. Standpunt van de school.

In reactie op de klacht van klaagster heeft de school aangegeven dat *A* in het schooljaar 2009-2010 op de school is gekomen in groep 3/4. Na een korte periode is hij overgeplaatst naar groep 4/5, omdat het niveau in groep 3/4 vermoedelijk te laag was. In deze periode bezocht *A* het B.-centrum, mede in verband met het feit dat er ook in de thuissituatie problemen waren. Verder heeft de school aangegeven dat *A* op 26 oktober 2009 voor het eerst agressief gedrag heeft vertoond naar zijn leerkracht en uit de klas is weggelopen en dat de leerkracht fysiek heeft ingegrepen. Klaagster is naar zeggen van de school door de intern begeleider uitgelegd dat er op de school fysiek wordt ingegrepen als een leerling zichzelf of anderen in gevaar brengt. Op 2 maart 2010 heeft de leerkracht opnieuw fysiek moeten ingrijpen, omdat *A* deze leerkracht wilde bijten.

Aan het einde van het schooljaar is *A* naar een andere groep gegaan, waar al snel duidelijk werd dat het moeizaam liep. Op 5 oktober 2010 heeft de intern begeleider een gesprek gehad met klaagster over de gerezen zorgen. In dit gesprek zou klaagster hebben aangegeven dat *A* in de periode september – december ieder jaar problemen kent. Ook heeft de school aangegeven dat hem in die periode informatie van de Commissie van Begeleiding heeft bereikt, welke er op neerkomt dat het van belang blijft dat *A*, naast de geboden hulp in en buiten de school, intensieve zorg houdt.

Op 24 november 2010 heeft de school van de leerkracht van De R. (waar *A* intensieve hulp en training op het gebied van impulsbeheersing en sociale vaardigheidstraining werd geboden) vernomen dat *A* aldaar aangeeft dat hij wordt gepest door klasgenootjes, buurtgenootjes, zus en broers. In reactie hierop zou klaagster hebben aangegeven dat dit, met uitzondering van het pesten door zus en broers, inderdaad waar is, maar dat de school zich niet teveel zorgen moet maken.

Op 6 december 2010, zo heeft de school aangegeven, heeft er opnieuw een incident plaatsgevonden, waarbij de leerkracht hem stevig heeft aangepakt en *A* de klas is uitgezet. Ook dit incident heeft de school met klaagster besproken, waarbij zij heeft aangegeven dat *A* het anders heeft ervaren, maar dat hij het ook 'mooi weet te brengen'. Vervolgens heeft de school *A* op 9 december 2010 van school laten ophalen, omdat hij op geen enkele wijze hanteerbaar was en hij zich hevig verzette toen hij naar de time-out ruimte gebracht werd. Ook toen heeft de leerkracht fysiek optreden moeten inzetten, om de veiligheid van *A* en de omstanders te kunnen waarborgen. Op 10 december 2010 heeft er vervolgens een gesprek met klaagster en haar partner plaatsgevonden, waarin de wederzijdse zorgen over de ontwikkeling van *A* en aanpak zijn besproken. De school heeft aangegeven dat in dit gesprek werd afgesproken dat er in het vervolg in onveilige situaties niet meer fysiek zou worden ingegrepen, om te voorkomen dat er een verschil van inzicht ontstaat over de gekozen oplossingsrichting. Met klaagster en diverse partijen (leerkracht, IB-er, ondersteuning in De R., pleinbegeleiders) werden vervolgens afspraken gemaakt over veilige plaatsen waar *A* naar toe zou kunnen op de momenten dat het mis zou gaan.

Op 17, 19 en 20 januari 2011 hebben er, zo heeft de school aangevoerd, incidenten plaatsgevonden waarbij *A* over de schreef is gegaan. Het incident op 20 januari 2011 heeft er volgens de school toe geleid, dat zowel de school als klaagster hebben uitgesproken dat het de vraag is of er nog wel op een verantwoorde wijze zorg voor *A* wordt geboden en is hij overgeplaatst naar een andere groep. In deze groep heeft *A* onderwijs genoten van de twee leerkrachten die hem eerder – met succes – in de groep hebben gehad. Na de start in deze groep is het evenwel snel weer mis gegaan, hetgeen uiteindelijk heeft geleid tot de schorsing.

Naar aanleiding daarvan heeft andermaal een gesprek met klaagster plaatsgevonden, waarin beide partijen opnieuw hebben aangegeven dat er niet op een verantwoorde wijze met de belangen van *A* wordt omgegaan. De school heeft in dit gesprek aan klaagster, zo heeft de school aangegeven, geadviseerd om *A* in een therapeutische setting te plaatsen. Klaagster, zo heeft de school aangevoerd, vond deze therapeutische setting niet noodzakelijk en wilde dat *A* op een gewone sbo-school geplaatst zou worden.

De sbo-school waar klaagster *A* graag geplaatst zag, heeft *A* niet geplaatst, omdat, zo zou deze school hebben aangegeven, de school vol was en zij het advies van sbo 'De Wissel' om *A* te plaatsen in een therapeutische setting, overnam. Gedurende de verwijderingsprocedure heeft de school nog twee andere sbo-scholen aangeschreven, maar deze zagen – onder de huidige omstandigheden – geen mogelijkheden voor plaatsing van *A*.

Namens het bevoegd gezag is aangegeven dat de school erkent dat fysiek ingrijpen van de leerkracht is voorgekomen in situaties, waarbij er gevaar bestond voor *A* en/of andere leerlingen, maar daarbij tevens aangegeven dat dit conform het beleid van de school is. Verder is er van de zijde van het bevoegd gezag aangegeven dat de begeleiding van de problematiek van *A* in de groep zeer moeizaam liep en dat de heer *S* heeft aangegeven niet altijd pedagogisch te hebben gehandeld. Er zou echter geen sprake zijn van ernstige feiten.

IV. Overwegingen van de Commissie.

De Commissie overweegt als volgt.

De Commissie is van opvatting dat de klacht van klaagster voor zover gericht tegen het door de heer *S* gebruikte fysieke geweld gegrond dient te worden verklaard en voor het overige ongegrond. Zij overweegt hiertoe het navolgende.

De Commissie stelt vast dat *A* op de school grensoverschrijdend gedrag heeft vertoond. Dit is tussen partijen ook niet in geschil. Tevens stelt de Commissie vast dat door de school is erkend dat de leerkracht van *A*, de heer *S*, een aantal keer *A* fysiek heeft aangepakt dan wel anderszins niet pedagogisch heeft gehandeld, ook in situaties waarin er niet altijd sprake was van voornoemd grensoverschrijdend gedrag. Door de school en het bevoegd gezag is aangegeven dat dit gebeurde in situaties waarin er gevaar dreigde voor *A* zelf en omstanders, en later, ook vanuit een bepaalde vorm van onmacht. Voorts zou uit onderzoek dat het bevoegd gezag heeft ingesteld zijn gebleken dat er geen sprake is geweest van ernstige feiten.

Niettegenstaande deze argumenten is de Commissie van oordeel dat er van fysiek ingrijpen als hier aan de orde door een leerkracht jegens een leerling geen sprake kan en mag zijn. Het behoort tot de professionele beroepsuitoefening van de leerkracht op pedagogisch verantwoorde wijze om te gaan met leerlingen, ook als deze grensoverschrijdend gedrag vertonen. Dat er vanwege de complexiteit van de situatie op enig moment sprake was van een bepaald soort onmacht is voorstelbaar, maar dit rechtvaardigt naar het oordeel van de Commissie niet het gebruik van fysiek geweld. Hier komt bij dat in onderhavige kwestie klaagster meer dan eens heeft aangegeven dat een dergelijke aanpak bij *A* niet werkt en zelfs tot meer agressie leidt. Dit onderdeel van de klacht dient derhalve gegrond te worden verklaard.

De Commissie is van oordeel dat de klacht van klaagster dat de school gedurende negen weken na de schorsing geen inspanningen heeft verricht om *A* op een andere school te plaatsen, ongegrond dient te worden verklaard. De school was van opvatting dat er voor *A* onderwijs beschikbaar moest komen binnen een therapeutische setting. De school heeft zich op het standpunt gesteld dat een reguliere sbo school voor *A*, gegeven zijn problematiek en de grenzen die ook een sbo school kent aan de behandeling van leerlingen met een dergelijke (complexe) problematiek, geen uitkomst zou bieden. Aangezien klaagster had aangegeven dat zij *A* bij voorkeur wel op een gewone sbo school geplaatst zou zien, heeft de school deze scholen wel benaderd, maar hierbij wel aangegeven dat volgens hem *A* het meest gebaat zou zijn bij het volgen van onderwijs in een therapeutische setting. Onder deze (bijzondere) omstandigheden, waarbij de school en klaagster uiteenlopend dachten over welke vorm van onderwijs voor *A* geschikt zou zijn en hierover geen overeenstemming konden bereiken, is de Commissie van oordeel dat niet gezegd kan worden dat de school door de reguliere sbo scholen in de regio te benaderen, niet aan de op haar rustende inspanningsverplichting heeft voldaan.

Wel is de Commissie van oordeel dat de school is tekortgeschoten in de zorg aan *A* na de schorsing. Zo heeft *A* zonder enige vorm van (huiswerk)begeleiding negen weken thuis gezeten. De school heeft erkend dat hij hierin is tekortgeschoten. De school had een dergelijke situatie voor het eerst aan de hand en heeft zich primair toegelegd op het zoeken naar een school waar *A* geplaatst kon worden. Om die reden is er minder oog geweest voor nazorg. De school heeft aangegeven dit te betreuren en in het vervolg anders aan te pakken. Onder deze omstandigheden zal de Commissie ter zake dit onderdeel van de klacht hieraan geen gevolgen verbinden.

V. Oordeel omtrent de gegrondheid van de klacht

De Commissie verklaart de klacht gegrond, voor zover deze is gericht tegen het gebruik door de leerkracht van fysiek optreden jegens *A*, en voor het overige ongegrond.

VI. Advies aan het bevoegd gezag

Nu de school op een aantal onderdelen heeft aangegeven naar verbetering van (procedure)regels te streven, ziet de Commissie geen aanleiding aan het bevoegd gezag nader advies uit te brengen.

Aldus gegeven op 20 september 2011 door mr. H.C. Naves, voorzitter, alsmede door drs. M. de Blaauw en drs. J. van Tongeren, als leden, in tegenwoordigheid van mr. A. de Visser als secretaris.